

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีครับ...วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๔๐ ฉบับที่ ๒ (ก.ค.-ธ.ค.) ๒๕๖๑ ยังถือเป็น “ฉบับพิเศษ” ในวาระครบรอบ ๔๐ ปีในการดำเนินการของวารสารฯ และเป็นวารสารฯ ฉบับสุดท้ายที่กองบรรณาธิการชุดนี้ได้ร่วมกันทำงานหลังจากที่จัดทำฉบับปีที่ ๓๒ (พ.ศ. ๒๕๕๓) เป็นฉบับแรก นับเนื่องถึงฉบับปัจจุบันเป็นเวลา ๙ ปีเต็ม

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๔๐ ฉบับที่ ๒ (ก.ค.-ธ.ค.) ๒๕๖๑ ประกอบด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาวรรณคดี ทศนศิลป์ สังคมศาสตร์ ศาสนาและประวัติศาสตร์ จำนวน ๑๑ เรื่อง ประเดิมด้วย หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ กับศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย เป็นการนำเสนอบทบาทของหม่อมเจ้าการวิกที่ทรงมีต่อวงการศิลปะสมัยใหม่ของไทย การสร้างสรรค์ในงานศิลปะที่ทรงมีผลงานวาดภาพสีน้ำที่ได้รับรางวัลระดับชาติและการเป็นองค์อุปถัมภ์วงการศิลปะไทยระหว่างช่วงทศวรรษ ๒๔๙๐ - ทศวรรษ ๒๕๓๐ ทำให้วงการศิลปะสมัยใหม่มีความก้าวหน้า นับว่าทรงมีคุณูปการต่อวงการศิลปะไทยสมัยใหม่

การถ่ายทอดอารมณ์ขันสะท้อนสังคมจีนศตวรรษที่ ๒๐ เป็นบทความวิจัยศึกษารูปแบบการถ่ายทอดอารมณ์ขันของนักเขียนจีนในช่วงเวลาดังกล่าวที่เป็นตัวแทนของยุคสมัยจำนวน ๒๐ คน ผ่านผลงานจำนวน ๖๐ เรื่อง ทำให้เข้าใจรูปแบบและลักษณะเฉพาะในการสร้างวรรณกรรมอารมณ์ขันของนักเขียนเหล่านั้น ตลอดจนคุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณกรรมอารมณ์ขันที่มีต่อสังคมจีนระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘-๒๐๐๐

ส่วนการใช้วรรณคดีไทยนวนิยายของพงศกร เป็นการศึกษาลักษณะการนำวรรณคดีไทยมาประกอบสร้างเป็นนวนิยายของพงศกร และเป็นการศึกษาบทบาทของวรรณคดีไทยในงานนวนิยายของนักประพันธ์ผู้นี้ ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร การสร้างฉากและการสร้างของวิเศษในวรรณคดีมาเป็นของวิเศษในนวนิยาย รวมทั้งการศึกษาวิเคราะห์วรรณคดีไทยที่สร้างในงานนวนิยายด้วย

หม้อ ในมิติทางวัฒนธรรมไทย : การศึกษาจากวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ เป็น การศึกษาการกล่าวถึงภาชนะหม้อที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ จากวรรณคดีใน รัชสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๕ จำนวน ๑๐ เรื่อง ซึ่งทำให้เห็นว่าการกล่าวถึงภาชนะ หม้อได้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ทั้งวัสดุและการใช้สอย ความงาม ความเปรียบทางภาษารูปลักษณ์แทนชายและหญิงและเกณฑ์การบอกเวลา

บทความเรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐ : หน้าที่ พลเมือง หน้าที่เรื่องสั้นการเมือง เป็นการศึกษาเรื่องสั้นการเมืองรางวัลพานแว่นฟ้าในฐานะ กลไกทางอุดมการณ์ของรัฐที่ถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่ความคิดเห็นที่พลเมือง แต่ละคนเดียวกันเรื่องสั้นยังพยายามรักษาบทบาทของการเป็นวรรณกรรมการเมืองด้วยการ วิพากษ์วิจารณ์รัฐและคัดสรรแบบแนวความคิดหน้าที่พลเมืองบางประการที่จำเป็นต่อ สังคมไทยในปัจจุบัน

บทความทางด้านภาษาเรื่องพัฒนาการของวิกิตรรกวิทยาและหน่วยสร้าง วิกิตรรกวิทยา “是” ในภาษาจีน เป็นการศึกษาประวัติของหน่วยสร้างวิกิตรรกวิทยาใน ภาษาจีน จำแนกออกเป็น ๓ ช่วง นับตั้งแต่ยุคก่อนสมัยอันตะวันออกตอนต้นที่หน่วยสร้าง วิกิตรรกวิทยา 是 พัฒนาคู่ขนานกับหน่วยสร้างวิกิตรรกวิทยาและท้ายสุดหลังเหตุการณ์ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ (May Fourth Movement 1919) การรื้อวิทยาการจากต่างประเทศ ที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปความคิดด้านวัฒนธรรมทางภาษา

ส่วนเรื่องกลวิธีความไม่สุภาพในรายการเดอะเฟซไทยแลนด์ เป็นบทความวิจัยที่ เก็บข้อมูลรายการเดอะเฟซไทยแลนด์ซีซั่นที่ ๑-๓ ในช่วงห้องดำจากเว็บไซต์ www.youtube.com จำนวน ๒๘ ตอนและสามารถสรุปกลวิธีความไม่สุภาพต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงความไม่สุภาพโดยตรงไปตรงมา การคุกคาม การยั่วล้อและการเสริมความ ไม่สุภาพต่าง ๆ

สถานภาพงานวิจัยอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในภาษาไทย เป็นการนำเสนอภาพรวม งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดในมิติการใช้ภาษาในเชิง เปรียบเทียบ ผลการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหา การข้ามขั้นตอนการวิจัย อีกทั้งยังเสนอหัวข้องานวิจัยที่ยังรอการศึกษา นับว่าเป็นบทความ ที่เหมาะแก่ผู้ที่ “รัก” และ “หลงใหล” ในภาษาไทยที่เป็นวัฒนธรรมสำคัญยิ่งของชาติ

ส่วนบทความวิจัยเรื่องนักบวชในอินเดียยุคต้น : ศึกษาความเป็นนักบวชในวิถีแห่ง “สมณะ” และ “พราหมณ์” เป็นการสำรวจความหมาย ลักษณะและสถานภาพของนักบวชอินเดียโดยศึกษาชื่อเรียกของนักบวชในคัมภีร์พระเวทและคัมภีร์พุทธยุคต้น รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบชีวิตของนักบวช ทำให้เห็นว่ารูปแบบในชีวิตของนักบวชในสายพราหมณ์และสายสมณะมีความแตกต่างกัน

ส่วนเรื่องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมครัวดั้งเดิมสู่ครัวสมัยใหม่ของหมู่บ้านกุสันดลักษ์ณ์ได้ให้หมู่บ้านสันตลักษณ์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคามเป็นกรณีศึกษาในการศึกษาของการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมอีสานก่อน พ.ศ. ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบัน และพบว่าวัฒนธรรมครัวอีสานดั้งเดิมและปัจจุบันมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับภาระการทำงานในแต่ละฤดูกาล รวมทั้งการใช้พื้นที่ครัวเป็นพื้นที่ทางสังคมที่มีลักษณะการเปิดและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในครัวเรือนและญาติมิตร

จีนคณะชาติกับข้อตกลงวันที่ ๖ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ ระหว่างเวียดมินห์กับฝรั่งเศส เป็นบทความทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาความขัดแย้งระหว่างขบวนการเวียดมินห์กับฝรั่งเศสตั้งแต่กลาง ค.ศ. ๑๙๔๕ จนถึงสงครามอินโดจีนครั้งที่ ๑ ในปลาย ค.ศ. ๑๙๔๖ โดยมีรัฐบาลจีนคณะชาติเป็นตัวแปร ซึ่งบีบบังคับให้คู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายยินยอมบรรลุข้อตกลงสันติภาพกัน อันเป็นที่มาของข้อตกลงเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ ที่ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดและประวิงเวลาในการเกิดสงครามอินโดจีนครั้งที่ ๑ ออกไปอีกระยะเวลาหนึ่ง

ส่วนหนังสือเรื่อง *สู่วิถีอีสานใหม่* ที่นำเสนอให้เห็นถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงของอีสานว่ามาจากภายใน คือมาจากความกังวล กลัวจนและความอยากที่จะยกระดับความเป็นอยู่และฐานะจนกลายเป็นแรงงานตามเมืองใหญ่และการเคลื่อนไหว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงมาจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรมระดับประเทศและภูมิภาค นับเป็นหนังสือที่จะทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของความเป็นอีสานในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดในฐานะของบรรณาธิการ ผมขอขอบคุณกองบรรณาธิการทุกท่านที่ร่วมกันทำงานอย่างแข็งขันตลอดระยะเวลา ๙ ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะศาสตราจารย์ ดร.บุษบา กนกศิลป์ธรรม และอาจารย์ Linda Margaret Erakine - Hill แห่งภาควิชา

ภาษาอังกฤษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สราวุธ ตันณีกุล หมวดวิชาทัศนศิลป์ รวมทั้งท่านผู้ทรง
คุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกที่กรุณาประเมินบทความต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะในการ
ปรับปรุงแก้ไข และนักวิชาการทุกท่านที่ได้ส่งผลงานมาลงในวารสารฯ หากปราศจาก
ความร่วมมือของทุกท่านที่กล่าวมานี้ คงจะไม่สามารถทำให้วารสารฯ ยืนหยัดในเวที
วิชาการจนถึงปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ทั้งยังได้รับการรับรองจากศูนย์ดัชนี
การอ้างอิงวารสารไทย หรือ Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre ที่จัดให้วารสาร
อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่ในฐานข้อมูลของ TCI กลุ่มที่ ๑ ที่ได้รับรองคุณภาพ
ของ TCI อีกด้วย

ก่อนอำลาจากกัน ผมใคร่ขอขอบคุณคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่ได้ไว้วางใจผมให้ทำหน้าที่บรรณาธิการจนถึงสิ้นเวลาการทำงานที่คณะฯ ซึ่งได้ทำหน้าที่
ทั้งการเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญา
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ และอาจารย์พิเศษ
เพื่อจะได้ใช้ชีวิตด้วยเกษียณอายุราชการได้อย่างแท้จริง วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ปีที่ ๔๐ ฉบับที่ ๒ (ก.ค.-ธ.ค.) ๒๕๖๑ จึงถือได้ว่าเป็นงานบรรณาธิการสุดท้าย
ในชีวิตบนถนนทางวิชาการของผม ณ คณะอักษรศาสตร์ ที่ทำงานมาเป็นเวลา
๔๒ ปีเต็ม ●

